

УДК 364:316.46:37.035.6

ЖАННА ШЕВЧЕНКО, кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри соціології та соціальної роботи,
Інститут гуманітарних та соціальних наук,
Національний університет "Львівська політехніка", Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4019-639X>
mf0077@ukr.net

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ: РОЛЬ І ПОТЕНЦІАЛ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ZHANNA SHEVCHENKO, Candidate of Pedagogical Science,
Associate Professor, Associate Professor of the Department of Sociology and
Social Work, Institute of Humanities and Social Sciences,
Lviv Polytechnic National University, Ukraine

NATIONAL-PATRIOTIC EDUCATION IN THE SYSTEM OF STATE SOCIAL POLICY: THE ROLE AND POTENTIAL OF SOCIAL WORK

У статті досліджено національно-патріотичне виховання як важливий напрям реалізації соціальної політики держави та визначено роль соціальної роботи у його розвитку і практичному забезпеченні. Обґрунтовано, що в умовах суспільних трансформацій, воєнних викликів та необхідності зміцнення соціальної згуртованості національно-патріотичне виховання набуває не лише освітнього, а й виразного соціально-політичного значення.

Розглянуто соціальну роботу як важливий механізм забезпечення взаємозв'язку державної соціальної політики з потребами різних соціальних груп та окремих категорій населення. Визначено потенціал соціальних працівників у реалізації програм національно-патріотичного виховання через соціальну підтримку, консультування, просвітницьку діяльність, організацію громадських ініціатив, волонтерських проєктів та заходів, спрямованих на розвиток громадянської активності. Акцентовано увагу на необхідності інтеграції національно-патріотичної складової у професійну діяльність соціальних працівників з урахуванням вікових,

соціальних, психологічних і культурних особливостей цільових груп.

Доведено доцільність посилення міжвідомчої взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування, закладів освіти, соціальних служб, громадських організацій і волонтерських об'єднань у сфері національно-патріотичного виховання. Запропоновано розглядати соціальну роботу не лише як систему соціальної підтримки населення, а і як інструмент формування соціальної відповідальності, громадянської активності та стійкості суспільства. Зроблено висновок, що ефективне поєднання інструментів соціальної політики та можливостей соціальної роботи створює передумови для формування патріотично свідомого, соціально активного і згуртованого суспільства.

Ключові слова: національно-патріотичне виховання, соціальна робота, соціальна політика, суспільство, громадянська активність, соціальна згуртованість, соціальна відповідальність, національна ідентичність.

Summary. The article examines national-patriotic education as an important area of state social policy and identifies the role of social work in its development and practical implementation. It is substantiated that

under conditions of social transformation, wartime challenges, and the need to strengthen social cohesion, national-patriotic education acquires not only educational but also significant social and policy importance. It is aimed at fostering citizens' sense of responsibility for the state, awareness of national identity, respect for historical and cultural heritage, civic values, and readiness to engage in socially beneficial activities.

Social work is considered as an important mechanism for ensuring the interaction between state social policy and the needs of various social groups and population categories.

The potential of social workers in implementing national-patriotic education programs is identified through social support, counseling, educational activities, organization of civic initiatives, volunteer projects, and activities aimed at developing civic engagement. Particular attention is paid to the need to integrate the national-patriotic component into the professional activities of social workers, taking into account the age, social, psychological, and cultural characteristics of target groups.

The article substantiates the expediency of strengthening interagency cooperation among public

authorities, local self-government bodies, educational institutions, social services, civil society organizations, and volunteer associations in the field of national-patriotic education. It is proposed to consider social work not only as a system of social support for the population but also as an instrument for developing social responsibility, civic engagement, and societal resilience. It is concluded that the effective combination of social policy instruments and the potential of social work creates favorable conditions for fostering a patriotic, socially active, and cohesive society.

Keywords: national-patriotic education, social work, social policy, society, civic engagement, social cohesion, social responsibility, national identity.

Мета: теоретично обґрунтувати роль і потенціал соціальної роботи в системі національно-патріотичного виховання як складової державної соціальної політики; визначити основні її напрями у формуванні національної ідентичності, громадянської активності, соціальної відповідальності та згуртованості суспільства; розробити практичні рекомендації щодо посилення взаємодії соціальних служб, органів публічної влади, закладів освіти та інститутів громадянського суспільства в цій сфері.

Постановка проблеми в загальному вигляді. В умовах суспільних трансформацій, повномасштабної війни та зростання соціальних викликів особливого значення набуває формування стійкого, згуртованого та соціально відповідального суспільства. Одним з важливих чинників досягнення мети є національно-патріотичне виховання, спрямоване на формування громадянської свідомості, національної ідентичності, почуття відповідальності за майбутнє держави, поваги до її історії, культури та державних символів. За таких умов національно-патріотичне виховання доцільно розглядати не лише як напрям освітньої діяльності, а як складову державної соціальної політики, орієнтовану на зміцнення соціальної згуртованості та розвиток

активної громадянської позиції.

Водночас ефективність реалізації відповідної державної політики значною мірою залежить від спроможності соціальних інституцій безпосередньо працювати з різними категоріями населення, урахуовуючи їхні соціальні потреби, життєві обставини та рівень залучення до суспільного життя. У цьому контексті особливого значення набуває соціальна робота, яка має безпосередній контакт з дітьми, молоддю, сім'ями, ветеранами, внутрішньо переміщеними особами та іншими соціальними групами. Її потенціал може бути використаний не лише для надання соціальної підтримки, а й для формування громадянської активності, соціальної відповідальності, взаємодопомоги та патріотичних цінностей.

Проблема в тому, що потенціал соціальної роботи в реалізації завдань національно-патріотичного виховання ще недостатньо інтегрований у систему державної соціальної політики. Залишається потреба у визначенні механізмів взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування, соціальних служб, закладів освіти та інститутів громадянського суспільства, а також у формуванні відповідного професійного інструментарію соціальних працівників.

Отже, актуальним науковим завданням є обґрунтування ролі та потенціалу соціальної роботи в системі національно-патріотичного виховання як важливого напрямку державної соціальної політики.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблематика національно-патріотичного виховання в Україні представлена широким спектром наукових досліджень, у яких розглядаються його сутність, зміст, принципи, форми та механізми реалізації. Значна увага приділяється формуванню національної та громадянської ідентичності, ціннісних орієнтацій, громадянської відповідальності і соціальної активності особистості. Важливе значення для розуміння теоретичних та організаційно-правових засад проблематики має дослідження Л. Острошко, у якому проаналізовано нормативно-правові основи та історіографію національно-патріотичного

виховання в Україні й українській діаспорі, що дає змогу визначити сформованість відповідного понятійного та організаційного підґрунтя його реалізації (Острошко, 2024, с. 242–260).

Окремий напрям наукових пошуків становлять дослідження національно-патріотичного виховання дітей та молоді в освітньому середовищі. Г. Дяків-Михайлюк розглядає дану категорію як загальну суспільну вимогу та важливий виклик для системи освіти, акцентуючи на необхідності формування в молодого покоління відповідних ціннісних орієнтацій, громадянської свідомості та активної життєвої позиції (Дяків-Михайлюк, 2017, с. 120–127). Такий підхід засвідчує, що патріотичне виховання має розглядатися не як сукупність окремих виховних заходів, а як системний процес формування особистості та її соціальної відповідальності.

В умовах воєнного стану проблематика національно-патріотичного виховання набуває додаткового суспільного та безпекового значення. Л. Канішевська, Р. Малиношевський та А. Корнієнко наголошують на діяльності Інституту проблем виховання НАПН України в умовах воєнного стану, визначаючи серед пріоритетних напрямів утвердження української національної ідентичності, посилення національно-патріотичного виховання та забезпечення стійкості виховної системи (Канішевська, Малиношевський, Корнієнко, 2025). Це дає підстави розглядати національно-патріотичне виховання як один з чинників суспільної стійкості та консолідації громадян.

Важливе місце у вивченні проблеми посідають праці, де йдеться про соціально-педагогічні аспекти патріотичного виховання. Я. Співак обґрунтовує роль соціальних педагогів у патріотичному вихованні дітей та молоді, звертаючи увагу на необхідність створення відповідного соціально-виховного середовища та координації взаємодії сім'ї, закладів освіти, громадськості й інших соціальних інституцій (Співак, 2018). Зазначений підхід є потрібним для розширення розуміння функцій со-

ціальної роботи, оскільки демонструє можливість її залучення до процесів соціалізації, громадянського становлення та формування патріотичних цінностей.

Безпосередній зв'язок між соціальною роботою та національно-патріотичним вихованням простежується у праці П. Бабак, присвяченій формуванню готовності майбутніх соціальних працівників до патріотичного виховання молоді засобами соціокультурної діяльності. Автор обґрунтовує системний, компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований та аксіологічний підходи до професійної підготовки фахівців (Бабак, 2025). Це продемонструє у поступовому розширенні професійного поля соціальної роботи та визнанні її потенціалу у формуванні громадянських і патріотичних цінностей молоді.

Разом з тим необхідним для розвитку зазначеної проблематики є дослідження В. Кульчицького та Л. Петригіна, котрі розглядають патріотичне виховання молоді як соціально-педагогічний процес (Кульчицький, Петригін, 2019). Їхня позиція дозволяє розглядати соціальну природу патріотичного виховання та його взаємозв'язок з процесами соціалізації молоді. У свою чергу, В. Мартинюк і М. Гагарін розкривають значення патріотичного виховання у закладах вищої освіти як чинника становлення національної ідентичності молоді (Мартинюк, Гагарін, 2026), що розширює уявлення про інституційне середовище формування громадянської та національної свідомості.

Водночас аналіз наукових вислідів Л. Острошко, Г. Дяків-Михайлюк, Л. Канишевської, Р. Малиношевського, А. Корнієнко, Я. Співак, П. Бабак, В. Кульчицького, Л. Петригіна, В. Мартинюк та М. Гагаріна показує, що основна увага дослідників зосереджується переважно на педагогічних, соціально-педагогічних, освітніх і виховних аспектах національно-патріотичного виховання. Однак недостатньо розкритим залишається питання національно-патріотичного виховання як складової державної соціальної політики та соціальної роботи як са-

мостійного інструменту її реалізації. Мало вивченими залишаються також механізми інституційної взаємодії соціальних служб, органів публічної влади, закладів освіти, громадських і волонтерських організацій у цій сфері. Потребує додаткового наукового обґрунтування питання професійних функцій соціального працівника в забезпеченні національно-патріотичного виховання різних соціальних груп, а також можливостей використання соціальних технологій, соціального супроводу, громадської активізації та волонтерської діяльності для досягнення відповідних цілей.

Таким чином, проведений аналіз наукових досліджень дає підстави визначити наукову прогалину між достатньою розробленістю педагогічних і соціально-педагогічних засад національно-патріотичного виховання та недостатнім дослідженням його соціально-політичного виміру. Саме ця прогалина обумовлює необхідність подальшого обґрунтування ролі та потенціалу соціальної роботи в реалізації державної політики національно-патріотичного виховання та визначає спрямованість нашої праці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Національно-патріотичне виховання в умовах суспільних трансформацій та повномасштабної війни набуває стратегічного значення для забезпечення соціальної згуртованості, національної ідентичності і стійкості українського суспільства. Його зміст виходить за межі традиційного розуміння виховної роботи та охоплює формування громадянської відповідальності, поваги до держави, її історії, культури й суспільно-державних цінностей. У нормативному визначенні національно-патріотичне виховання розглядається як системний процес, спрямований на утвердження української національної та громадянської ідентичності, соціальної активності й відповідальності громадян. У даному контексті його доцільно розглядати як складову державної соціальної політики, оскільки результати такого виховання безпосередньо пов'язані із соціальною інтеграцією населення, розвитком громадянської активності, взаємодопомоги, відповідальності та

довіри між громадянами й державними інституціями. Відповідно соціальна політика має забезпечувати не лише матеріальну підтримку населення, а й створювати умови для його активного входу в суспільне життя (Наказ МОН № 141, 2024).

Особливе місце відводиться соціальній роботі, оскільки саме соціальні працівники безпосередньо взаємодіють з різними категоріями населення, мають можливість здійснювати адресний соціально-виховний вплив. Ідеться про дітей і молодь, сім'ї, осіб, котрі перебувають у складних життєвих обставинах, внутрішньо переміщених осіб, ветеранів та членів їхніх сімей, людей похилого віку й інші соціальні групи.

Потенціал соціальної роботи полягає в можливості поєднання соціальної підтримки з формуванням громадянських і патріотичних цінностей. Соціальний працівник у цьому випадку виступає не лише надавачем соціальних послуг, а й посередником між особистістю, громадою та державними інституціями. Через консультування, соціальний супровід, просвітницьку діяльність, організацію групової роботи, волонтерські та громадські ініціативи створюються умови для розвитку відповідальності, взаємодопомоги й активної громадянської позиції.

Наукові дослідження останніх років також підтверджують актуальність підготовки соціальних працівників і соціальних педагогів до здійснення національно-патріотичного виховання, що свідчить про поступове розширення професійних функцій соціальної роботи в цій сфері (Борозенець, Макар, с. 24–27).

Інтеграція національно-патріотичного виховання у професійну соціальну роботу має здійснюватися за кількома взаємопов'язаними напрямками. Перший соціально-просвітницький, що передбачає поширення знань про історію та культуру України, державні символи, права й обов'язки громадян, суспільно-державні цінності.

Другим напрямком є громадянсько-активізаційний, який орієнтований на залучення населення до волонтерської діяльності, громадських

проектів, благодійних ініціатив та інших форм суспільної активності. Саме практична участь у житті громади сприяє переходу від декларативного розуміння патріотизму до його практичного вияву.

Третім напрямом виступає соціально-підтримувальний, особливо важливий для ветеранів, внутрішньо переміщених осіб, сімей військово-службовців та інших груп, які зазнали впливу війни. Надання соціальної допомоги, соціальна адаптація, відновлення соціальних зв'язків і залучення до життя громади одночасно можуть виконувати функцію зміцнення громадянської єдності.

Четвертий напрям – міжінституційна взаємодія, яка передбачає координацію діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, соціальних служб, закладів освіти, громадських і волонтерських організацій. Державна політика у сфері національно-патріотичного виховання безпосередньо орієнтується на системну взаємодію державних та суспільних інституцій (Указ Президента України № 580/2015).

Ефективність запропонованої інтеграції значною мірою залежить від формування чіткого інституційного механізму. Його основу має становити взаємодія чотирьох рівнів: державного, регіонального, територіального та безпосередньо соціального. На державному рівні визначаються стратегічні пріоритети, нормативні засади та механізми фінансування. На регіональному й місцевому рівнях забезпечується адаптація відповідної політики до потреб конкретних громад.

Соціальні працівники повинні забезпечувати індивідуалізацію заходів, визначення потреб цільових груп, соціальний супровід та оцінювання результативності програм. При цьому важливо уникати формального ототожнення патріотичного виховання лише з проведенням масових заходів. Його результативність має визначатися змінами у громадянській поведінці, рівні соціальної активності, готовності до взаємодопомоги та участі в житті громади.

Важливою перевагою соціальної роботи є її орієнтація на конкретну

людину та її соціальне оточення. Саме тому вона може стати ефективним механізмом поєднання загальнодержавних цілей з локальними потребами населення. Національно-патріотичне виховання при цьому набуває практичного характеру: патріотизм проявляється через відповідальне ставлення до громади, допомогу іншим, участь у волонтерських ініціативах, збереження культурної спадщини та готовність сприяти розвитку держави.

Особливе значення має робота з молоддю. Через молодіжні центри, соціальні служби, громадські організації та освітні установи можуть реалізовуватися програми соціального проєктування, волонтерства, краєзнавчої та культурної діяльності, громадянської освіти. Такий підхід відповідає державному розумінню національно-патріотичного виховання як системної діяльності, спрямованої на формування активної громадянської позиції, соціальної відповідальності та готовності виконувати громадянський обов'язок (Наказ МОН № 141, 2024).

Для повнішого використання потенціалу соціальної роботи доцільно запропонувати низку заходів: введення національно-патріотичної складової у програму соціальної роботи; підвищення професійної компетентності соціальних працівників; розроблення методичних рекомендацій та соціальних технологій; розширення партнерства соціальних служб з громадськими й волонтерськими організаціями; залучення ветеранів до відповідних програм; запровадження системи оцінювання соціальних результатів національно-патріотичного виховання.

Важливо також забезпечити диференційований підхід до різних цільових груп. Зміст роботи з дітьми та молоддю має відрізнятися від роботи з ветеранами, сім'ями військово-службовців чи внутрішньо переміщеними особами. Водночас спільною основою повинні залишатися українська громадянська ідентичність, повага до прав людини, відповідальність, соціальна активність та згуртованість.

Проведений аналіз дає підстави

визначити соціальну роботу як важливий, але недостатньо використаний ресурс державної політики національно-патріотичного виховання. Її перевага полягає у безпосередньому контакті з населенням, адресності соціального впливу, можливості працювати з конкретними життєвими ситуаціями та мобілізувати ресурси громади.

Отже, перспективна модель має ґрунтуватися на переході від розуміння національно-патріотичного виховання переважно як освітньо-виховного процесу до його сприйняття як комплексного соціального процесу, у якому соціальна робота виконує функції соціальної підтримки, інтеграції, громадянської активізації, соціалізації та зміцнення суспільної згуртованості. Такий підхід дає змогу посилити практичну результативність соціальної політики та сформувати умови для розвитку відповідального, активного й стійкого українського суспільства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що національно-патріотичне виховання в умовах суспільних трансформацій та воєнних викликів доцільно розглядати як важливу складову державної соціальної політики, спрямовану не лише на формування патріотичних цінностей, а й зміцнення національної ідентичності, соціальної згуртованості, громадянської відповідальності та суспільної стійкості.

Обґрунтовано, що соціальна робота має значний, проте недостатньо реалізований потенціал у забезпеченні завдань національно-патріотичного виховання. Її специфіка полягає у безпосередній взаємодії з різними соціальними групами, можливості адресного впливу, соціального супроводу, консультування, мобілізації ресурсів громади та залучення населення до суспільно корисної діяльності. Це дає змогу поєднати завдання соціальної підтримки з формуванням громадянської активності, відповідальності та патріотичної свідомості.

Визначено основні напрями інтеграції національно-патріотичної складової у соціальну роботу: соціально-

просвітницький, громадянсько-активізаційний, соціально-підтримувальний та міжінституційний. Їх комплексна реалізація передбачає тісну взаємодію органів державної влади, місцевого самоврядування, соціальних служб, закладів освіти, громадських і волонтерських організацій. Особливого значення набуває залучення до таких програм молоді, ветеранів, внутрішньо переміщених осіб, сімей військовослужбовців та інших категорій населення, котрі зазнають впливу воєнних і соціальних викликів.

Доведено необхідність переходу від фрагментарного використання виховних заходів до системної інтеграції національно-патріотичного компонента у професійну діяльність соціальних працівників. Це потребує вдосконалення професійної підготовки та підвищення кваліфікації фахівців, розроблення відповідних соціальних технологій і методичного забезпечення, а також запровадження критеріїв оцінювання результативності програм національно-патріотичного спрямування.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні комплексної моделі механізму реалізації національно-патріотичного виховання засобами соціальної роботи, визначенні інституційних повноважень і зон відповідальності суб'єктів відповідної політики, удосконаленні механізмів міжвідомчої взаємодії та формуванні системи показників оцінювання соціальної ефективності таких програм. Окремим перспективним напрямом є дослідження зарубіжного досвіду поєднання соціальної роботи, громадянського виховання та політики соціальної згуртованості з можливістю його адаптації до українських умов.

ЛІТЕРАТУРА

- Острошко, Л. (2024). Національно-патріотичне виховання в Україні й українській діаспорі: правові основи та історіографія проблеми. *Українознавство*, 2 (91), 242–260.
- Дяків-Михайлюк, Г. (2017). Національно-патріотичне виховання – загальна вимога і виклик сьогодення. *Освітній простір України*, 10, 120–127. [https://doi.org/10.31499/2706-6258.1\(15\).2026.359748](https://doi.org/10.31499/2706-6258.1(15).2026.359748)
- Острошко, Л. (2024). Natsionalno-patriotychne vykhovannia v Ukraini y ukrainiskii diaspori: Pravovi osnovy ta istoriografiiia problemy. [National-patriotic education in Ukraine and the Ukrainian diaspora: Legal foundations and historiography of the problem]. *Ukrainoznavstvo*, 2(91), 242–260.
- Diakiv-Mykhailiuk, H. (2017). Natsionalno-patriotychne vykhovannia - zahalna vymoha i vyklyk sohodennia. [National-patriotic education as a general requirement and challenge of the present]. *Osvitnii prostir Ukrainy*, 10, 120–127.
- Kanishevska, L. V., Malynoshevskiy, R. V., Korniienko, A. V. (2025). Diialnist Instytutu problem vykhovannia NAPN Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: Naukova stiiikist i priorytety rozvytku. [Activities of the Institute for Problems of Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine under martial law: Scientific resilience and development priorities]. *Visnyk Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy*, 7.(2), 1–8. URL <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7217>
- Spivak, Ya. (2018). Rol sotsialnykh pedahohiv u patriotichnomu vykhovanni ditei ta molodi. [The role of social pedagogues in the patriotic education of children and youth]. *Social Work and Education*, 5 (4), 76–83. URL <https://doi.org/10.25128/2520-6230.18.4.7>
5. Babak, P. (2025). Naukovi pidkhody do formuvannia hotovnosti maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv do patriotychnoho vykhovannia molodi zasobamy sotsialno-kulturnoi diialnosti. [Scientific approaches to developing the readiness of future social workers for patriotic education of youth through socio-cultural activities]. *Sotsialna robota ta sotsialna osvita*, 1 (14), 187–196. URL [https://doi.org/10.31499/2618-0715.1\(14\).2025.332105](https://doi.org/10.31499/2618-0715.1(14).2025.332105)
- Канішевська, Л. В., Малиношевський, Р. В., & Корнієнко, А. В. (2025). Діяльність інституту проблем виховання напн україни в умовах воєнного стану: наукова стійкість і пріоритети розвитку. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 7 (2), 1-8. URL <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7217>
- Співак, Я. (2018). Роль соціальних педагогів у патріотичному вихованні дітей та молоді. *Social Work and Education*, 5, 76-83. DOI: 10.25128/2520-6230.18.4.7
- Бабак, П. (2025). Наукові підходи до формування готовності майбутніх соціальних працівників до патріотичного виховання молоді засобами соціально-культурної діяльності. *Соціальна робота та соціальна освіта*, 1 (14), 187–196. URL [https://doi.org/10.31499/2618-0715.1\(14\).2025.332105](https://doi.org/10.31499/2618-0715.1(14).2025.332105)
- Про затвердження методичних рекомендацій щодо організації діяльності центрів національно-патріотичного виховання. Наказ МОН № 141 від 07.02.2024р.
- Борозенець, О. М., Макар, Л. М. (2026). Роль соціального педагога у національно-патріотичному вихованні підлітків у закладах загальної середньої освіти. *Актуальні проблеми досліджень у галузі соціальної педагогіки і соціальної роботи*. (Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищ. Освіти, Харків, 14 трав. 2026 р.) / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди та ін. Харків, С. 24–27.
- Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки. Указ президента України № 580/2015
- Кульчицький, В., Петригін, Л. (2019). Патріотичне виховання молоді як соціально-педагогічний процес. *Соціальна робота та освіта*, 6 (1), 89–93. URL <https://doi.org/10.25128/2520-6230.19.1.9>
- Мартинюк, В., Гагарін, М. (2026). Патріотичне виховання у вищій освіті як чинник становлення національної ідентичності молоді. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*, 1 (15), 159–163. URL

Pro zatverdzhennia metodychnykh rekomendatsii shchodo orhanizatsii diialnosti tsentriv natsionalno-patriotichnoho vykhovannia (2024). [On approval of methodological recommendations for organizing the activities of national-patriotic education centers]. No. 141, February 7, 2024.

Boroznets, O. M., & Makar, L. M. (2026). Rol sotsialnoho pedahoha u natsionalno-patriotichnomu vykhovanni pidlitkiv u zakladakh zahalnoi serednoi osvity. [The role of a social pedagogue in the national-patriotic education of adolescents in general secondary education institutions]. In Aktualni problemy doslidzhen u haluzi sotsialnoi pedahohiky i sotsialnoi roboty:

Materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii zdobuvachiv vyshchoi osvity [Current problems of research in the field of social pedagogy and social work: Proceedings of the All-Ukrainian scientific-practical conference of higher education students] (Kharkiv, May 14, 2026, pp. 24–27). Kharkiv National Pedagogical University named after H. S. Skovoroda.

President of Ukraine. (2015). Pro Stratehiiu natsionalno-patriotichnoho vykhovannia ditei ta molodi na 2016-2020 roky. [On the Strategy of National-Patriotic Education of Children and Youth for 2016-2020]. No. 580/2015.

Kulchytskyi, V., Petrygin, L. (2019). Patriotychne vykhovannia molodi yak sotsial'no-pedahohichnyy

protses. [Patriotic education of youth as asocio-pedagogical process]. Socialwork and education, 6 (1), 89–93. URL

<https://doi.org/10.25128/2520-6230.19.1.9>

Martyniuk, V., & Gagarin, M. (2026). Patriotychne vykhovannia u vyshchiosviti yak chynnyk stanovlennyanatsionalnoyi identychnosti molodi. [Patriotic education in higher education as a factor in the formation of national identity of youth]. Psychological and pedagogical problems of modern school, 1 (15), 159–163.

Стаття надійшла 21.05.2026 р.
